

מסורת הש"ס

(א) [צ"ב כט.], (ב) [שם ושבת לה: מנילה יח: חולין טו: לב.], (ג) [צ"ב קמד. ד: שם קלא.], (ד) [שם קמד. ה: מנחם צ"ב הנירפא. מנלה.], (ו) [נבלי יג. ויזי.], (ח) [נתקן סג.], (ט) [נתקן סג: כג.], (י) [שם לב: וסב: ד.], (יא) [מסופפה סג.], (יב) [נתקן כט. צ"ב לו.], (יג) [זיל וזית. מנלה סת.], (יד) [נוע' מוס' יומא ט: ד"ה ר' יהודה וע' היטב מוס' יומא מ: סוף ד"ה ועשרה ומוס' שבעות כה. ד"ה ומוחלן.], (טו) [נדרה' דרף יא: אל' האומא.],

תורה אור השלם
1. עשירי ב'רשים ימשול ועבד לזה לאיש מלך:
משלי כב ז

גיליון הש"ס

גמ' א"ר חייב באחריותו. ע' בריטבי"ל קידושין דף מג ע"ב ד"ה מלא קפדני: תוס' ד"ה ולא פש גביה ב'ר' דמפשיה אין נאמן. ע' צ"ב דף קעה ע"א מדי' חור ואמר:

הגהות הב"ח

(א) גמ' למי' ארעא בטסקא נאפי' מר ארעא:

לעזי רש"י

קריט. מעיל.

מוסר תוספות

א. שטעו תחלה בחשבון. מוס' צ"ב קעה. ד"ה חור. ב. משום דאין דרך אדם להודות על שכיבון שטעונו יפה. מוס' הלא. ומהיו דוקא דשעבר נפשיה במעמד שלשתן בפני עדים אבל בינו לביןם נאמן כיון דאיכא מיגו, דכל שלא בפני עדים לא דייק שפיר. שטות קדמוסין. וע' מוס' צ"ב קעה. ד"ה חור. ג. דמה שהיה אומר שלא מן משום. מוס' הלא. ד. [ותאומר לא נתחייבתי לו כלום. מוס' הלא.]. וטעמא דבקיעת הנוד לדבריהם קא"ל. מוס' הלא. ו. [ד'הוי. דביע' הולך כוכי. חכא. חכא.]. וליכא לימור מיגו. מוס' הלא. ח. [שלן] המפקד להביאו. מוס' הלא.ש (ע"ש).

פסקי רי"ד

אמר ליה רב לרב אחא ברדלא קבא דמוריקא אתי לי בכך יהביה לפלוני באפתא קאמנאי לך דלא הדרתא בי מכלל דאי בעי מצי הדר ביה פי' דקס"ד שהיה מבטיחו לא יחזור בו להכי חתמה מכלל דאי בעי מצי הדר ביה הי"ק ליה בדיח' הללו לא נתנו לחזרה פי' שאנו יכול לחזור בו כיון שאמר לו במעמד שלשתן ואחא לימורמי' דאפי' במתנה מועטת אי אמר במעמד שלשתן קבא קאי לא קנה: הנהו גינאי דעבדי חושבנא בהדי הדדי שני חמש איסתרי גבי חד מנייהו אמרי ליה יהבינהו למריה דארעא בטסקא באפיה מריה ארעא וקנו מיניה לטון אול ועבד חושבנא בין ידיה לנפשיה לא פש גבייהו ולא מירי פי' ונודע הדבר שטעו בחשבונם שהם היו מודים לו אתא וקא הדי ביה אתי לקמיה דרב נחמן וא"ל מאי אעביד לך חדא דאמר רב הונא אמר רב ועוד את קנו מינך א"ל רבא אנו האי מי קאמר לא יהיבנא דליכא גבאי קאמר א"ל א"כ קנין בטעות הוא וכל קנין בטעות חוזר: איתמר הולך מנה לפלוני שאנו חייב לו רב אמר חייב באחריותו פי' חייב המשלח הוא באחריות אם יאנסו מיד שליח או שהיה לא צורה המלה שישלחו לו ע"י זה ואם בא לחזור ולומר התוודים לי שלא יאנסו ממך בדרך אינו חוזר ואע"ג דאמר מסתפיק דלמא מיתא בארורא אי נמי לא מהמנאי לך ומסתפיקא לך דלמא שמשט ואכלת ליה אפ"ה אינו יכול לחזור בו ודיקו דרביה ליה ארעא לאמטייהו וניהליה וחימתו תו לא מצי למיהודי רב ושמואל אמר מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור חוזר ליכא בהא קמפלגי דמר סבר הולך כוכי דמי ומר סבר לו כוכי דמי פי' לימא בהולך פליגי אי דמי כוכי אי לא כי בתן איסתכן במתני' [נעלי] יא: דכוכי דמי לימא בהולך פליגי אי דמי כוכי כי היכי דאמרין בתן או לא. ואי ק' ואפי' אי סבר שמואל דהולך לאו כוכי דמי אמאי יכול לחזור בו לא יהא אלא הוא בעצמו תופש בשביל המלה הא ק"ל תופש לבי"ח קנה. וטעמא דהא אומר לעיל גבי תופש לביע' חוב דאי אומר מסתפיקא דילמא מהנסי בארורא אי נמי דלמא שמשט ואכלת ליה מענתה וזכא אי אמרי כוכי דמי אין מענתו טענה. לא דכ"ע הולך כוכי דמי והכא בהא קמפלגי דמר סבר אמרינן מר ומר סבר לא אמרינן מר פי' בלישנא דהולך כ"ע לא פליגי דהכי משמע הולך כמן תן ואילו אמר גבי עבד נמי

צהביא הנאה דקא משפטיא. האי מלוה לגבי האי ממלוה ישנה מלוה חדשה וזכו לו לנחות הפרעון זמן ארוך: **גמרא.** השתא בשעת אמירה: **ומשעביד נפשיה.** כלל שלם להאי ומינתיק מקמא: **כגון הני דבי צר אלישיב.** אלס היה מקבל זה אדם חזק שאינו מממן כגון הני דבי צר אלישיב כו':

סלכסא כלל טעמא. כאילו קבלה משה הלכה מסיני שאין צריך לתת זה טעם: **אפיטרופיא.** להכניס ולהוילא. ואע"פ שכתבו לה כלשון מתנה לא קנאמן ואין טעם בדבר אלא כך תקנו והפקד צ"ד הפקר: **צני.** צית מיוחד שאינו דר זה אלא עשה לו לצית חתמות: **נאפיה קאמינא** לך דלא הדרנא ני. השתא ס"ד דהכי אמר ליה צפניו אני מבטיחך שלא אחזור צי: ופרישין **מכלל דאי צני למיהדר מלי מיהדר.** בתמיה: ס"ק דצנים הללו כו'. כיון דנאפיה קאמינא לך דמיתציה ניהילהו תו לא מלי הדרנא צי: **הא אמרה רב חדא וימנא.** ולמה ליה למימר דלא מצינא הדרנא: **הני מילי.** דבעינן צפניו: **מסנה מרובה.** כגון מנה: **קמ"ל** להכי איתגריך למימא דקאנא דמוריקא דמתנה מועטת היא צעא נמי נאפיה: **גינאי.** צעלי גינה מוכרי ירק: **איספריי וזוי.** סילעי מדינה. סתם איסתרי סלע זורי. איסתרי וזי סלע מדינה שמינית שסלע זורי דהיינו חצי דינר: **נאפי מרי.** אלאמר ליה קאי כלומר אמרו ליה נאפי מרי ארעא יהבינהו ניהליה למרי ארעא: **חייב המשלח הזה: נאפיהו.** אלס יאנסו מיד שלם זה: **ואס צא לחזור.** ולומר החזירם לי שמה יאנסו ממך דדרך אינו חוזר: **רב פבר סולך כוכי דמי.** הלכך אינו חוזר ומינה חייב צאחריותו שהמלוה לא לווהו למוסרם לזה: **ה"ג דכ"ע** הולך **כוכי דמי.** כלומר צעלמא סולך כוכי דמי ואס היו צמתנה דליכא אחריות מודה שמואל דאינו חוזר: **שמואל סבר אמרינן** מנו מתוך שחייב צאחריות אס צא לחזור חוזר: **הולך סן.** כלומר אחד מכל לשונות הללו: **לימא ליה.** מה משלח: **אין רלונו.** של מפקדי: **שיהא פקדונו ציד אחר.** דהכי ק"ל לקמן צפרק שלישי דף טו.) וכיון דאין רלונו אשתמח דחזו הו' לו ואין חזין לו לאדם אלא צפניו ואמאי אינו חוזר האי לאו יזכי הו': **נשהותוק.** משלח זה:

פפין. צפקדון דאנן סהדי דניחא ליה לנצעלי שיהא מתחת ידו: **סרנא.** קו"ט צעל: **אשרפא.** הקפה שנתן סרנלים צאשראי לתת לו המעות לזמן קצוע: **נקני מינך.** אונסא דאורחא דאי מיתכסי מינך לא ליסדר למוצען: **אמר לנו אין.** כן אעשה: **שפיר ענדס.** שלא שיעבדע עמך עגל חס ומהיה ענד. **ולעך לישא גריס שפיר ענדת ענד.** שות נפשך ענד לזה לאיש מלוה: **ל"א גריס שפיר ענדס ענד לזה לאיש מלוה.** כלומר שפיר ענדת דאשתמעת לפי שהן לוים ועדדים לי להציאו לי צאחריות: **איספא. כלי:**

המביא גמ' פרק ראשון גיטין

יד.

אם בן נתת דברך לשיעורין. מה שקשה ע"פ הקונטרס צפ"ק דקידושין (דף יא.) גבי צנחיה דר' ינאי דקפדן אתרקיבא דדינרי מפורש נקידושין: **בהלכתא בלא מעם.** פי' מה שמועיל לקנות אצל טעם יש לתת שקלו חכמים מעמד שלשתן

תקנו תלמי' לטעור ולעשות קניינים וזהכונן נכסיו לאשתו משום דלא שציק לצריה ויהיב לאחרני ואין דרך לעשות כן אלא לחלק לה כבוד ולמנוחה אפיטרופיא ומשיא אשה לצנו כשהאז מסיר כל מה שיש לו מן הצית סמכא עליה דעתא דבן דלמפת צב' פי' שמת (צ"ב ד' קמד.): **אבל מתנה מועטת ברי.** וא"ת הא נמי שמעי' לה דלאמר

רב צפרק הוזה (צ"מ מט.) דצרים אין צמן משום חיסור אכונה ומדמי הסם מתנה מועטת למכר דליכא מעות צהדי דצרים וי"ל דהכא שאומר לנפקד או לנצל חזו שיתן לו סלקא דעתין דקני טפי מנשארמי פרעתי **ב** ואת' נותן לך: **ול"א פש גביה ו"א מירי.** פרי"ח וכן ר"ת שהיו צעלי דינין מודים לו **א** או היה הדבר ידוע צעדות צרורה דלא פש גביה מירי ומשמע מדצריה **ס** דמנפשיה אין נאמן לומר טעימי צמה שהודייתא ע"ג **א** דלית ליה מיגו דאי צני חורמי פרעתי **ב** ואת' משמע מהא דמתן צשצונות (דף לה:.) מנה לי צידך אמר ליה הן למחר אמר ליה נתנה לי אס אמר נתמיו לך פטור אין לך צידי חייב ומפרש טעמא צפ"ק דצבא צמרא (דף ו.) משום דכל האומר לא לוימי כאומר לא פרעתי דמי ואמאי לא מהימן לומר לו אין צידי שטעימי שיהייב סבור להיות חייב ואינו חייב כלום מיגו דאי צני אמר פרעתי אח"כ אלא משמע דצמנו לא מהימן לומר טעמא: **חדא דאמר רב הונא ברי ר"נ** סלקא דעמיה **א** שיהי חוזר צו **א** ולא משום דלא פש גביה מירי: **ומר סבר הורך צאי כוכי דמי.** והשמא סבור שאותו טעם שאומר שמואל מתוך שחייב צאחריותו חוזר לא עיקר טעם הוא וכס"ג אשמן (לקמן דף כה.) צהביא דהלוקא יין מצין הכותים דמעיקרא צני למימר דטעמא דצני ידועה משום דלית ליה צריה אע"ג דקמ"ס (סו כו.) אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה שמא יצקע הנוד כו' **י** וכהנה צבות **י**: **ל"א דב"ע הורך כוכי.** פי' צקונטרס ואס היו צמתנה דליכא אחריות מודה שמואל דאינו חוזר ואין נראה דצמתנה אין הולך כו' כדפרשיית לעיל (דף צ. טו.) אלא כו' דכשפטרו מלוה מן האחריות **א** אי צגט שחזרו מודה שמואל דאינו חוזר:

לסוף אישתמיט דהו. משמע דצדין לא היו יכולין לכופו להחזיר אע"ג דלא הומוחן כפרנים היינו משום דלמת היה שהו' שלוחו **א** ולא מלי אמר אין רלונו שיהא פקדונו ציד אחר: **הא**

אמר

נמי שמייה ואכליה חייב (השליח) [המשלח] באחריותו אבל (פקדון) אילו אייתניס באורחא פטור אם יש עדים דאבר דקיימא לן בפי' המפקד (לו.) דאע"ג דק"ל שומר שמסר לשומר חייב משום דא"ל אנת מהימנתי לי בשביעה היאך לא מהימן לי בשביעה. וזו היא דליכא עדים שזאנס וצריך שביעתו של זה אבל היכא דאיכא צדים שזאנס מיד שומר שני פטור שומר ראשון בדתנן בפי' המפקד (לה:) השומר פרה מחבירו וחשאליה לאחר ומתה כדרכה ייבע השומר ייבע השומר והשואל חשאלה לשומר מה שישבע שחזר כן שראא בביעני שמתה חזרה וזה"ל אם יש צדים בדבר חייב השולח ואינו נפטר בשביעה של שליח משום דא"ל בעל הפקדון את מהימנתי לי בשביעה היאך לא מהימן לי בשביעה אי נמי י"ל גם במנה של פקדון חייב באחריותו ואע"פ שיש עדים שזאנס בדרך משום דא"ל בעל הפקדון מי הרשך לשלוח לי בדרך הלכך כשיעה היא אצלו שבודאי אילו נאנס בעיר ביד שומר שני פטור אבל בדרך חייב מפני שלא היה לו לשלוח אלא לעכבו בידו עד שיבא הל(ה)ן ויטלנו או ישלח שליח שישלחנו לו ויקבל עליו אחריות הדרך ואפי"ה אם בא לחזור אינו חוזר שכבר זכה השליח בעבור בעל הפקדון בענין זה שהיה שולחן עליו וזה פשע לעצמו שפטרו לו ושוב אינו יכול לחזור בו. ומקשה פקדון לימא ליה אין צרוני שהיא פקדונו ביד אחר פי' כדק"ל לקמן בפ' ג' (טט.) ואע"ג דק"ל (כ"מ לו:) שומר שמסר לשומר חייב ולא פטור בעל הפקדון בידיה אפ"ה כיון דהוא נאמן אצלו ופקדון כל היכא דקאי ברשותיה דמריה קאי קפיד הוא אם ישלחנו לו ביד אחר ולא דמי למלה דלהוצאה נתנה שהוא שמה אם ישלחנו לו ובהא דאחריותו על המשלח אבל בפקדון קפיד וכיון דקפיד נמצא שחוב הוא לו ואין ביחן לאדם אלא בפניו ואמאי אינו חוזר לא וזכות הוא אמר י' וירא כשהוזכר כפרן פי' שהוזכר המשלח לו כפרן

עין משפט נר מצוה

פר א מיי' פ"ו מהל' זכיה הל' ד סמג עשין פט טושי"ע ח"מ סימן רמו עשין יב וטושי"ע אר"ע סימן קטן ע"א:

פה ב מיי' שם הל' סו סמג שם טושי"ע אר"ע סי' עט עשין א:

ג [טושי"ע ח"מ סי' קכו עשין ט:]

פו ד מיי' פט"ו מהל' מזכרה הל' ב סמג לאזין קע טושי"ע ח"מ סימן קל עשין א:

פו ה ו מיי' פט"ו מהל' מלוה הל' ב [פ"ד מהל' זכיה הל'ד] סמג עשין טושי"ע ח"מ סימן קכה עשין א:

פח ז מיי' פ"א מהל' שמירות הל' ו סמג עשין פט טושי"ע שם: **פח** ח מיי' שם טושי"ע שם עשין ב: [פ"ט ר"ג סעי' יז:]

מוסף רש"י

כהלכתא בלא טעמא. הס מקנו את הדברים אף על פי שאינו צד חורסי כי מזה ומזה הס (צ"ב קסד.). לא עשאה אלא אפיטרופיא. דאנן סהדי דלא קע תחלת הצנים ולא נתמיו אלא שיעבדו הצנים מתוך שאוכלין עד הלא (סו) דלומת דעתא הו' דאן אדם מניח את צו וטמן את הכל לאשתו, ולא נתמיו אלא לעשומא אפיטרופא כדי שיתקנו לה צניו כבוד משום דלוקי צבורין נכסי ברשותא לענינא מהס כפי אומר דעתה ויהיו כפופים לה, ומני לה מהני תלת מילי דשוייה רענן סלכסא לא טעמא, דדברי נטואה סס. לפי שאנו מוחזקין אם שצמו צשצור צהדיא דנתן לי הכל לינך אחר אומר דעתנו (סו קלא.). והשמיא דלמא שובן גדול בבית קנאו. הכן לאותו הצית, ומקנת חממסי היא לנכוד העבר, שגאלי העבר נשאת אשה ואין מקום לזור צו (סו), במעמד שלשתן קנה. רלא נעלי יג. א. אמר רב חייב באחריותו. שהי לא לזה המלוה לשלוחו (דקמן סו).

פסקי רי"ד (המשך)

הולך גט שחזרו זה לעבדי כיון דליכא מיגו אינו יכול לחזור בו והכא משום מר אמר שמואל דירכל לחזור ופי' המורה דכ"ע הולך כוכי דמי ואם היה במתנה דליכא אחריות מודה שמואל דאינו חוזר ואינו יכל דהא לקמן אמרינן דלבי' מתנה לא אמרינן הולך כוכי דמי ואע"ג דק"ל הליכא שמואל בדיני הכא הלכה כרב דאמרין תניא כותיה דרב הולך מנה לפלוני שאני חייב לו תן מנה לפלוני שאני חייב לו הולך מנה לפלוני פקדון שיש לו בידי חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר. פי' לא דמי חייב באחריותו דפקדון לחייב באחריותו דמלוה דאילו גבי מלוה אי מתניס ההיא מנה באורחא חייב הלה באחריותו עד דמטי ליה המלה וכ"ש אי כפר ביה שליח ואילו פקדון דוקא אי כפר ביה שליח אי